

13. Civilizācijas katastrofālās sprukas. Devītā eseja: dihotomijas diļoģija

Esejas smalkajai tēmai apzināti izvēlējos smalku virsrakstu. Runa ir par Rietumu civilizācijas katastrofas ļoti nopietnu izpausmi – nākotnē iespējamo civilizācijas dalīšanos divās separātās daļās. Izpausme ir ne tikai ļoti nopietna, bet arī smalka – prasa delikātu pieeju. Praktiski tas nozīmē, ka prasa delikātas leksikas izvēli. Svešvārdi ir delikātas leksikas sulīga krātuve.

Rietumu civilizācijā akūtākā problēma, saprotams, ir „baltās” rases novecošana un izmiršana. Tā ir problēma Nr.1.

Problēma Nr.2 ir nākotnē iespējamā civilizācijas dalīšanās divās separātās daļās. Ar svešvārdu „dihotomija” var apzīmēt dalīšanos divās separātās daļās, bet ar svešvārdu „diloģija” var apzīmēt divdomīgu dalīšanos. Abi svešvārdi ir semantiski nepieciešami smalkās tēmas atspoguļojumā.

Nākotnē iespējamā Rietumu civilizācijas dalīšanās divās daļās ir divdomīga. No vienas puses dalīšanās ideju karsti apspriež intelektuāļi un politiķi. Katra potenciālā civilizācijas daļa agresīvi vēlas atdalīties un turpmāk dzīvot patstāvīgi. Katra potenciālā daļa paziņo, ka tā tam katrā ziņā ir jānotiek un vairs nav nekāda jēga ilgāk kopā mocīties.

No otras puses abas daļas nemaldīgi saprot, ka turpmāk nespēs eksistēt viena bez otras un šodienas dedzīgā velme dalīties divās separātās daļās drīzāk ir katastrofas apziņas diktēta histērija un histēriski untumaina politiskā stratēģija, bet nevis dzīves īstenības organiska nepieciešamība.

Rietumu civilizācijas dalīšanos var dažādi formulēt. Var teikt, ka „baltās” rases civilizācija nākotnē var sadalīties divās daļās – Rietumu jeb eiropēiskajā civilizācijā un krievu jeb pareizticības civilizācijā. Tāpat var teikt, ka no Rietumu civilizācijas grib separāti atdalīties krievu civilizācija, pret kuru gan Rietumu iedzīvotāji, gan paši krievi jau sen izturās kā pret patstāvīgu sociāli vēsturisko tipu. Iespējams arī šāds formulējums: nemītīgi zākājot krievus, Rietumi cenšas panākt viņu totālu pašizolāciju, lai uz Zemes krievi čurkstētu kā margināla civilizācija.

Minētie formulējumi situāciju raksturo it kā saprotami. Tomēr zināma divdomība saglabājas. Katrs „baltais” cilvēks sūri apjēdz, ka mūsu civilizācijas dalīšanās nav normāla ideja un praktiski nav vēlama. Idejas pamatā nav saprāts un prāta loģika, bet gan truls naids un trulā naida izmocīta savstarpējā neuzticība. Gan rietumeiropieši, gan krievi ir vienas rases pārstāvji ar relatīvi identisku ģenētisko, vēsturisko, reliģisko, sociāli politisko, mākslas un literatūras, zinātnes, sadzīves tradīciju mantojumu. Savukārt tie cilvēki, kuri ir lietas kursā par planētas attīstības tendencēm, noteikti aizrādīs, ka Rietumu civilizācijas dalīšanās ievērojami pasliktinās „balto” ļaužu nākotnes izredzes līdztiesīgā dialogā ar planētas pārējām civilizācijām, kuru demogrāfiskais pārkums jau ir vecs fakts un tagad novērojam pasionaritātes straujo pārkumu.

Latvijā ir sastopami izteikumi par krievu jeb pareizticības civilizāciju. Visbiežāk rusofobiskas prezumpcijas garā bez jebkāda morālā un intelektuālā filtra. Piemēram, vienā medijā var lasīt kāda latgaliešu katoļa kunga šādu aksiomātisko viedokli: „Krievija pieder Austrumu civilizācijai un tā nav Rietumu civilizācija”.

Argumentācijā raksturota Krievijas reliģija: „Tās reliģiskais pamats ir ortodoksija jeb pareizticība un tur ir svarīgas iezīmes, kas, pat neskatoties uz kopējo kristietisma pamatu, to padara tuvāku Austrumiem, piemēram, turkiem, nekā Rietumiem. Siena, kas Krieviju šķir no Rietumu civilizācijas, kuras austrumu robeža iet gar Zilupi, ir daudz augstāka nekā tā, kas Bizantiju šķir no turkiem, tas ir, musulmaņiem”.

Turpinot raksturot reliģisko specifiku, kungs saka: „Priekšplānā ir virkne lietu, kas izskatās pēc reliģiskām, bet ir sastopamas ikdienā. Austrumu kristietība, pareizticība ir raksturīga ar savu cēzaropāpismu. Tas nozīmē, ka cēzars ir faktiskais baznīcas galva. Cēzars, Bizantijas bazilefs vai Krievijas cars ir arī noteicošā figūra. Ko nozīmē valsts reliģiskā paradigma? Tas nozīmē, ka valstij ir kāda mesianiska loma, reliģiska sūtība. Rietumos raksturīgs bija papacēzarisms, kur pāvests bija noteicošā figūra. Te jāsaprot, ka kādā periodā (13.—14. gs.) pāvests reāli bija politiskais noteicējs, bet galvenais nav tas. Kas ir baznīca un reliģija Rietumu katolicisma izpratnē? Tā ir ideju pasaule. Rietumos šī ideju pasaule ir dziļi iesakņojusies. Tagad tā ir citāda,

tā ir sekularizējusies un uzstādījumi ir citi, bet ideju pasaule ir saglabājusies. Teiksim, ideja par likuma virsvarenību, par cilvēku tiesībām un tamlīdzīgi. Ar šo ideju pasauli mēs ejam ārpus Eiropas un, veicot darījumus, prasām to pieņemt. Viduslaikos prasīja pievienoties katolicismam, tagad atzīt šo ideju pasauli”.

Nav grūti uztvert, ka primārā ir vēlēšanās noniecināt krievus un Krieviju. Kā parasti, īsts katolis nevar palaist garām jauko izdevību viltīgi pakritizēt pareizticību. Turklāt argumentācija balstās uz primitīvu stereotipu. Tajā Austrumi ir aprobežoti tradicionāls pretstats Rietumiem. Austrumos viss ir slikts, nevērtīgs, atpalicis, drausmīgs, tumsonisks. Rietumos viss ir labs, gaišs, progresīvs, civilizēts. Šī mentālā shēma joprojām ietekmē daudzu cilvēku priekšstatus, krievus un Krieviju nievājoši pieskaitot kaut kādiem mistiskiem Austrumiem; šajā gadījumā - mistiskai „Austrumu civilizācijai”(?!).

Labi ir zināms, ka nevis Rietumi, bet gan Austrumi ir cilvēces pirmo un varenāko civilizāciju teritorija. Ne visai saprotams, kāpēc Austrumi ir saistīti ar turkiem. Iespējams, cerot, ka latviešiem turki asociējās ar kaut ko šausmīgu un tādējādi latviešu galviņās šausmīgās asociācijas patīkami izkrāsos šausmīgo Krieviju.

Smieklīga ir norāde par katolicisma „ideju pasauli”. Autors liek mums saprast, ka pareizticībā nav idejas un pareizticība ir bezidejiskuma reliģija. Ļoti daudziem zombētiem latviešiem tamlīdzīgas rusofobiskās tirādes var asaroti patikt.

Atsaukšanās uz katolicisma „ideju pasauli” ir tik nekaunīga, ka gribot negribot rodas vēlēšanās tikpat nekaunīgi jautāt, vai ir runa arī par katolicismā populāro pedofilijas un homoseksuālisma „ideju pasauli”? Tāpat rodas vēlēšanās jautāt, vai šajā „ideju pasaulē” ietilpst arī Rietumeiropas katolisko zemju (piem., Spānijas, Francijas) ārpazīgā mānija juridiski legalizēt visdažādākā veida perversijas?

Pie tam autors neņem vērā vienu būtisku momentu. Proti, var atklāties, ka tieši Rietumu mūsdienu „ideju pasaule” ir principiāli izšķirošais iemesls krievu velmei dzīvot patstāvīgi. Rietumu „ideju pasaule” tagad ir tā sašķobījusies, ka ir bīstami atrasties tās tuvumā.

Katoļa kunga viedokli var uzurdt skaudība par krievu identitātes („idejiskās pasaules”) reputāciju. Krievu identitāte nekad nav bāzējusies uz naturālistiskiem fenomeniem etniskā, ģeogrāfiskā, administratīvi politiskā, lingvistiskā veidā. Krievu identitātei vienmēr ir bijis metafizisks veids, kaismīgi vēloties gūt atbildi uz visabstraktākajiem eksistenciālajiem jautājumiem.

Krievu identitāte ir ideokrātiskā identitāte. Tāpat identitāte, kuras centrā ir ideju vara. Nedaudz eksaltētā atrautība no reālās pasaules varbūt ir starptautiski vispazīstamākā krievu mentalitātes (krievu dvēseles) iezīme. Tai ir veltīta Puškina, Dostojevskā, Turgeņeva, Čehova, Ļeva Tolstoja, Bloka daiļrade. Krievu romānu ekranizējumos tai cenšas pietuvoties Holivuda, apskaužot aktiera un režisora Mihalkova izcilos panākumus krievu dvēseles atveidojumā. Par krievu dvēseli romantiski jūsmo Rietumu radošā inteliģence. Krievi dzīvo ortodoksijai, abstraktiem ideāliem. Dzīvo tam, kas pietrūkst Rietumos. Slavenais vārds „соборность” pareizticības civilizācijā nav kopieniskums lokāli patriarhālā aspektā, bet gan garīgā vienotība ar visu cilvēci.

Izglītotam cilvēkam nav noslēpums pareizticības milzīgā idejiskā piesātinātība. Tā nebūt nav nabadzīgāka kā katolicisma idejiskā piesātinātība. Šodien daudziem cilvēkiem pareizticības idejiskā pasaule var būt morāli labdabīga autoritāte, jo efektīvi spēj cilvēkus atturēt no naudas un mantas varas, alkātības, patērēšanas, dzīves baudīšanas šķermīgajām kaislībām, bet galvenais – nacionālā patriotisma un valstiskās suverenitātes nihilisma.

Krievu kolektīvisma antropoloģija daudz vairāk var izdarīt nacionālā patriotisma un valstiskās suverenitātes aizsardzībā nekā Rietumu individuālistiskā antropoloģija. Krievijā tāpēc pašlaik ir fundamentāla nacionālā un ģeopolitiskā opozīcija Rietumu atlantismam. Krievu tautības cilvēka universiālisms ir lielāks garīgais spēks nekā Rietumu cilvēka šovinisms,- krievi nevienam neapsauk par barbariem un mežoniem. Pat pēcpadomju latviešu stulbās un fatālā mazvērtībā nīkuļojošās balamutes nav izpelnījušās tādu godu par nemiņīgo krievu zākāšanu. Krievi nesalīdzina ar Hitleru vairākās svešās zemēs karojošo amerikāņu prezidentu.

Krievijas identiskās saknes ir indoeiropiešu civilizācijā, Grieķijā, Romā, Bizantijā. Šo identisko mantojumu Krievija glabā ievērojami tīrākā veidā nekā Rietumeiropa ar Vatikānu priekšgalā. Tas tagad ir skaidrs visiem domājošajiem un sociāli aktīvajiem eiropēdiem. Noteikti ir skaidrs tiem eiropēdiem, kuriem nav pieņemams Rietumu „zilais projekts”. Viņi priecājas, ka Krievijai trūkst „resursu” pievienoties degradējošo Rietumu „zilajam projektam”.

Bez šaubām, apmēram 10 gadus cītīgi zombētajā Krievijā tagad ir sastopami „zilā projekta” fani. Pat Krievijas atsevišķi ebreju zinātnieki ir tik zemu nolaidušies, ka gatavo speciālas publikācijas homoseksuālisma aizstāvēšanā pret „autoritāro Putina režīmu”, kas ierobežo pederastu un citu deģenerātu „cilvēka tiesības”.

Taču pats nepatīkamākais ir tas, ka izteikums „Krievija pieder Austrumu civilizācijai un tā nav Rietumu civilizācija”, pilnīgi neatbilst pašu krievu viedoklim par savu civilizāciju. Citāta autors to nevarēja nezināt, jo viņš ir krievu kultūras auklējums – studējis „bezidejiskajā” Maskavā un daudzus gadus strādājis „bezidejiskajā” Krievijā un tās uzdevumā ārzemēs. Atbilstoši mūsu etnosā pieņemtajai un vēsturiski aprobētajai cēlajai morālajai normai, tendenciozi kroplais viedoklis ir dotā tautieša pateicība par Krievijā iegūto teicamo izglītību un iespēju krievu zemē radoši strādāt iemīļotajā specialitātē, kuru universitātes līmenī viņš nevarēja apgūt rietumnieciskajā „ideju pasaulē” starp Zilupi un Daugavas grīvu.

Neapšaubāmi, civilizācijas kontekstā ne visi krievi domā vienādi par savas kultūras identitāti. No šī viedokļa krievus var iedalīt divās daļās.

Krievu viena daļa savu kultūru pieskaita eiropeskajai civilizācijai. Viņus no 19.gadsimta dēvē par rietumniekiem. Rietumnieki neuzskata, ka krievu kultūra pieder mistiskajiem Austrumiem. Krievu kultūra ietilpst eiropisko kultūru kolekcijā.

Krievu otra daļa savu kultūru nepieskaita eiropeskajai civilizācijai. Viņus no 19.gadsimta dēvē par slavofiliem. Viņi svēti uzskata, ka krievu kultūra veido patstāvīgu civilizāciju. To var saukt gan par krievu civilizāciju, gan par pareizticības civilizāciju.

Slavofīli kategoriski akcentē, ka viņu civilizācija nav ne Rietumu, ne Austrumu civilizācija. Krievu jeb pareizticības civilizācija ir tikpat patstāvīga civilizācija kā islāma, ķīniešu, eiropeskā vai cita civilizācija. Krievijai ir savs civilizācijas kods, bet krievu tautai ir savas garīgās kultūras matrica un sava vērtību sistēma.

Interesanti, ka savā laikā mūsu jaunlatvieši cīnījās pret vācbaltiem atbalstu rada slavofīlu aprindās, bet nevis rietumnieku aprindās. Esmu stingri pārliecināts, ka arī šodienas krievu slavofīli vislabāk saprastu un atbalstītu latviešus, kuri censtos panākt savas zemes valstisko suverenitāti.

Pašlaik daudzi krievu rietumnieki ietilpst valsts 5.kolonnā, glumji aicinot saplūst ar Rietumu „ideju pasauli”. Kā zināms, Rietumu „ideju pasaulē” valda glēva padevība amerikāņu hegemonijai, neoliberalisma un postmodernisma kults, bet valsts suverenitāti uzskata par arhaisku politisko konstrukciju.

Nepieciešams minēt par diviem jēdzieniem – slāvu civilizācija un eirāziskā civilizācija.

Krievu slavenais zinātnieks Nikolajs Daņilevskis (1822-1885) grāmatā „Krievija un Eiropa” (1871) lietoja jēdzienu „slāvu kultūrvēsturiskais tips”. Autors tādā leksiskajā formātā fiksēja atsevišķu slāvu civilizāciju. Visjaunākajos laikos jēdzienu „slāvu civilizācija” uzskata par sinonīmu jēdzienam „krievu civilizācija”.

N.Daņilevska grāmatā jēdzienam „slāvu kultūrvēsturiskais tips” ir kardināla nozīme. Tas ieņem centrālo pozīciju autora Lielās Visislāvijas federācijas projektā.

N.Daņilevskis nesaskatīja Krievijas iespēju konstruktīvi iekļauties Eiropas politiskajā sistēmā. Viņaprāt Eiropai Krievija nav vajadzīga kā stabila suverēna valsts. Eiropa vēlas vienīgi ekspluatēt Krieviju. Pie tam Krievija ar savu milzīgo teritoriju un milzīgo iedzīvotāju skaitu neiederas Eiropā un izjauc Eiropas politisko līdzsvaru.

Visu nosaka militārais kritērijs. Eiropā iederās tikai tādas valstis, pret kurām var karot, tā teikt, viens pret vienu; respektīvi, nav jāveido valstu militārā koalīcija, lai uzbruktu mīļi iekārotajai zemei. Krieviju nevar iekarot viena atsevišķa Eiropas valsts. Lai iekarotu Krieviju, nepieciešams

apvienot vairāku valstu nacionālos militāros spēkus. Tādējādi Krievija izjauc Eiropas politisko labsajūtu, jo stimulē dažādu slepenu nogrupējumu un spēka polu veidošanos.

N.Daņilevskis Krievijas nākotni saistīja ar minēto projektu. Slāvu pasaule ir jākoncentrē federatīvā formā. Lielā Visslāvijas federācija var apvienot bulgārus, serbus, čehus, rumāņus, poļus, ungārus, kā arī pareizticīgos grieķus. Tā būs federācija, kurā ar laiku var rasties savdabīga slāvu kultūra, plašāk – slāvu pasaule jeb civilizācija.

N.Daņilevska pārliecībā Krievijai ir tikai divas iespējas. Pirmkārt, apvienoties ar visiem slāviem un pareizticīgajiem. Otrkārt, pazust no politiskās skatuves un klusu dzīvot cilvēces nomalē.

Jēdziens „eirāzijas civilizācija” Krievijā pašlaik ir ļoti populārs. Tas ir vitāli saistīts ar Eirāzijas Savienības projektu. Tajā var iesaistīties ne tikai Krievija, Baltkrievija, Ukraina, Kazahstāna, Kirgīzija, Tadžikistāna, Armēnija, Uzbekistāna, Moldova, bet ar laiku arī Turcija, Ķīna, Indija, Irāna un citas Eirāzijas valstis.

Eirāzijas civilizācijas patrioti jau labu laiku ļoti daudzās publikācijās apsver visdažādākos variantus unikālās konfederācijas izveidošanā. Neesmu sastapies ne ar vienu publikāciju, kurā būtu izteikta iespēja par Latvijas līdzdalību Eirāzijas savienībā. Rodas tāda sajūta, ka mēs vairs nedzīvojam Eirāzijas kontinentā un esam deponēti saviem draugiem Ziemeļamerikā.

Manuprāt, noklusēšana ne par ko labu neliecina. Nekādā gadījumā neliecina, ka mūs uzskata par Rietumu (Rietumeiropas) organisku sastāvdaļu. Noklusēšana labākajā gadījumā ir treknis nobriedusī vienaldzība par mūsu likteni. Publikācijās min Balkānu valstis, Poliju. Latviju nemin.

Eirāzijas civilizācijas jēdziens pamatā ir ģeopolitisks jēdziens; proti, ģeopolitisks instruments daudzpolārās pasaules koncepcijā. Eirāzijas civilizācijai tiek plānota īpaša misija. Tā būs civilizācija, kura pilnīgi neatzīs amerikāņu vienpolārās pasaules modeli. Tā būs civilizācija, kurā līdzvērtīgi un līdztiesīgi sadzīvos visdažādākās valstis, tautas, nācijas, rases, reliģijas, garīgās un materiālās kultūras.

Bet tagad par idejiski satraucošāko. Eiropiešu civilizācijas dalīšanos veicina Rietumu attieksme. Rietumi savā dogmātiskajā pašpārliecinātībā konsekvēnti stimulē krievu civilizācijas separātismu. Pēc PSRS sabrukuma uz eiropiskajām mājām traucās ne tikai Latvija. Uz Eiropu traucās arī Krievija. Tas ir vispārzināms fakts. Savā laikā bija pat saruna par Krievijas iestāšanos NATO un Eiropas Savienībā.

Rietumi ir izvēlējušies ļoti bīstamu un nepatīkamu ceļu. Tas ir politiskā rasisma ceļš, pilnā mērā atsakoties no humānistiskā universiālisma ceļa. Krievi tiek pakļauti obstrukcijai, apzināti nepieļaujot Krievijas elementāru integrāciju eiropiskajā civilizācijā.

Lai nepieļautu Krievijas komunikāciju ar eiropisko civilizāciju, Rietumi sistemātiski aktualizē senseno obskurantisko stereotipu par Rietumu un Austrumu nesaderību. Pēc PSRS sabrukuma Rietumi joprojām turpina Krievijai pārvest demokrātijas trūkumu. Tātad demokrātijas konceptu interpretējot nevis kā neitrālu un vispārīgu priekšstatu, bet gan to amorāli saistot ar krievu mentalitāti; proti, krievu etniskumu.

Saprotams, tā ir rasistiska pieeja. Pret krieviem izturās kā pret tautu, kuras mentalitātē neietilpst demokrātiskums. Uz planētas visiem ir jāsaprot, ka demokrātiskums ir iespējams tikai rietumeiropiešiem, amerikāņiem un citiem no atlantisma bloka. Savukārt Ukrainas notikumu sakarā Rietumi deklarē demokrātiskuma iespējamību arī melnās internacionāles (neofašisma) kloākā.

Rietumu kultivētais politiskais rasisms un izredzētības ideoloģija, protams, nav veselā saprāta produkts. Tas ir Rietumu valdošās politiskās elites kādas grupas iracionālisma, destruktijas un degradācijas produkts, kas pastiprina civilizācijas katastrofu.

Krievija beidzot ir pieņēmusi Rietumu izaicinājumu atsacīties integrēties eiropiskajā civilizācijā. Ja pirmie uz šo izaicinājumu adekvāti reaģēja krievu intelektuāļi, tad tagad ir reaģējis arī Kremļis. Tas konkrēti izpaužas valsts prezidenta rakstos, runās, intervijās, preses konferencēs. V.Putins lieto jēdzienu „krievu civilizācija”.

Tas ir vēsturisks notikums. Krievijas varas elite pirmo reizi publiski atzīst krievu civilizācijas pastāvēšanu.

Pret šo oficiālo informāciju var dažādi izturēties. Tajā skaitā var uzskatīt, ka eiropeskā civilizācija jau ir formāli sadalījusies divās daļās.